

NORGES VASSDRAGS- OG
ENERGIDIREKTORAT (NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Deres ref: 202104328-8
Vår ref: 2021/219097
Dato: 13.12.2021
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

HØRINGSUTTALELSE TIL KONSEKVENsutREDNINGSPROGRAM FOR KRAFTUTBYGGING I SYRTVEITFOSSEN I EVJE OG HORNES KOMMUNE - SAKSNUMMER 202104328

Vi viser til brev fra NVE, datert 25.10.2021, deres referanse 202104328-8, vedr. høring av melding og forslag til konsekvensutredningsprogram for kraftutbygging i Syrtveitfossen i Evje og Hornes kommune, Agder.

Mattilsynet er statlig sektormyndighet for områdene planter, fisk, dyr, mat og drikkevann. Som høringsinstans har Mattilsynet i oppgave å bidra til at planer ivaretar nasjonale og regionale interesser innenfor vårt forvaltningsområde. I tilknytning til dette konsekvensutredningsprogrammet (KU-programmet) er tema knyttet til akvakultur, drikkevannsforsyning og plantehelse særlig relevante.

Mattilsynets innspill knyttet til akvakultur:

Mattilsynet forvalter akvakulturdriftsforskriften (Forskrift om drift av akvakulturanlegg FOR-2008-06-17-822). Ett av forskriftens formål er å fremme god helse hos akvakulturdyr og ivareta god velferd hos fisk.

I tilknytning til KU-programmet er forskriftens § 22. *Vannkvalitet og overvåking sentral: «Vannmengden, vannkvalitet, vanngjennomstrømningen og strømhastigheten skal være slik at fisken har gode levekår, basert på fiskens art, alder, utviklingstrinn, vekt og fysiologiske og atferdsmessige behov.»*

Forslaget til utredningsprogram, 8.13.2 Ferskvannsressurser, viser til: *«Syrtveit fiskeanlegg har vanninntak på utbyggingsstrekningen. Med slipp av betydelig minstevannføring vil dette sikre anlegget fortsatt kontinuerlig god tilgang på vann. Selskapet Baring AS har offentliggjort at de undersøker muligheten for å utvikle matfiskproduksjon på Syrtveit fiskeanlegg. Om dagens vanntilgang ikke er hensiktsmessig kan evt. vanninntaket legges oppstrøms dammen i Byglandsfjorden. Det planlagte kraftverket vil dermed ikke påvirke videre aktivitet på Syrtveit fiskeanlegg.»*

Agder Energi Vannkraft og Otteraaens Brukseierforening har gjennom flere år hatt krav om å kultivere lokale fiskestammer for utsetting i vassdraget. Det er nå søkt om å avslutte kultiveringsarbeidet, og Baring

AS har varslet igangsetting av detaljregulering for Syrtveit Fiskeanlegg med formål å utvikle området for å kunne produsere matfisk, herunder bygging av nye produksjonslokaler på området.

Av dokumentene som følger forslag til utredningsprogram for utbygging av kraftverk i Syrtveitfossen og varselet om igangsetting av detaljregulering for Syrtveit Fiskeanlegg framkommer at inngrepsgrensen for kraftverksplanene er delvis overlappende med plangrensen for Syrtveit Fiskeanlegg. Det er derfor viktig at disse 2 planene samordnes.

Syrtveit fiskeanlegg driftes i dag som et gjennomstrømningsanlegg. Matfiskanlegget er planlagt bygd som et resirkuleringsanlegg (RAS-anlegg) der ca. 99% av vannet bli gjenbrukt, samt høygradig rensing av utslippet. Eksisterende infrastruktur knyttet til vanninntak og utslipp er planlagt videreført som i dag.

Generelt krever et RAS-anlegg i ordinær drift vesentlig mindre vanntilførsel enn et gjennomstrømningsanlegg. Samtidig vil etablering av et matfiskanlegg medføre en betydelig økning i mengden fisk i anlegget slik at samlet vannvolum som til enhver tid er i fiskekarene vil øke proporsjonalt.

For å ivareta fiskevelferden ved ekstraordinære situasjoner med eventuell svikt i resirkuleringen vil det være nødvendig å ha beredskapstilgang på tilførsel av tilstrekkelige vannmengder med tilfredsstillende vannkvalitet.

Mattilsynet forutsetter at KU-programmet behandler potensielt negative konsekvenser for nåværende og planlagt framtidig aktivitet på Syrtveit fiskeanlegg. Eventuelt avbøtende tiltak for å sikre nødvendig vanntilførsel og vannkvalitet til enhver tid, må identifiseres og fastsettes. Dette gjelder både for utbyggingsfasen og driftsfasen for kraftverket.

Mattilsynets innspill knyttet til drikkevannsforsyning:

Mattilsynet forvalter drikkevannsforskriften (Forskrift om vannforsyning og drikkevann FOR-2016-12-22-1868). Forskriftens formål er å beskytte menneskers helse ved å stille krav om sikker levering av tilstrekkelige mengder helsemessig trygt drikkevann som er klart og uten fremtredende lukt, smak og farge.

I tilknytning til KU-programmet vil beskyttelse av eksisterende og framtidige drikkevannskilder, og ivaretagelse av god leveringssikkerhet for trygt og nok drikkevann til innbyggerne være viktige.

Kommunal vannforsyning:

For å sikre drikkevannsforsyningen vil det være viktig å beskytte kommunale vannforsyningssystem mot eventuelle negative konsekvenser av kraftutbyggingen. Et vannforsyningssystem består av vanntilsigsområde, råvannskilde, vannbehandlingsanlegg og distribusjonssystem.

Mattilsynet er ikke kjent med forhold som tilsier at planen kan medføre konflikt med nåværende eller planlagt framtidig kommunale vannforsyningssystem. Unntaket kan være mulighet for skade på eksisterende vannledningsnett, spesielt i anleggsfasen.

Mattilsynet forutsetter at KU-programmet behandler mulige negative konsekvenser for kommunalt vannforsyningssystem. Eventuelle avbøtende tiltak for å sikre nok og trygt drikkevann må identifiseres og fastsettes. Dette gjelder både for utbyggingsfasen og driftsfasen for kraftverket.

Privat vannforsyning:

Mattilsynet har ingen fullstendig oversikt over private vannforsyningssystem langs Otravassdraget. Privat vannforsyning kan benytte overflatevann eller grunnvannsbrønner som råvannskilde. En eller flere husstander kan være knyttet til disse vannforsyningssystemene.

For å trygge vannforsyningen til den del av befolkningen som ikke er tilknyttet kommunal drikkevannsforsyning, er det generelt viktig å kartlegge private vannforsyningssystem før bestemmelse om og gjennomføring av tiltak.

Forslaget til utredningsprogram 8.3.5 Grunnvann viser til at «*Det finnes bebyggelse i området som baserer vanntilførsel på grunnvann. Utbygging vil trolig ikke påvirke eksisterende brønner, men om det skulle skje vil det bli framskaffet alternativ vannkilde.*»

Mattilsynet forutsetter at KU-programmet behandler eventuelle negative konsekvenser for private vannforsyningssystem. Eventuelt avbøtende tiltak for å sikre nok og trygt drikkevann må identifiseres og fastsettes. Dette gjelder både for utbyggingsfasen og driftsfasen for kraftverket.

Mattilsynets innspill knyttet til plantehelse:

Mattilsynet forvalter plantehelseforskriften (Forskrift om planter og tiltak mot planteskadegjørere FOR-2000-12-01-1333.) Forskriften har som formål bl.a. å hindre introduksjon og spredning av planteskadegjørere.

Forslaget til utredningsprogram, 10.13.1 Jord- og skogressurser, viser bl.a. til at «*Tiltakets konsekvenser for jordbruk, skogbruk og utmarksbeite skal vurderes. Størrelsen av arealer som går tapt eller forutsettes omdisponert skal oppgis, med vekt på eventuelt tap av dyrka mark.*»

I denne sammenheng vil det kunne være aktuelt å flytte jordmasser.

Alle som er ansvarlig for eller utfører bygge- og anleggsvirksomhet, har ansvar for å hindre at alvorlige planteskadegjørere spres fra en eiendom. Uønsket spredning av planteskadegjørere kan skje både med jordmasser som flyttes og med maskiner med rester av jord, frø og planter. Faren for spredning er størst fra områder med tidligere eller nåværende dyrka mark.

Mattilsynet forutsetter at KU-programmet behandler faren for spredning av planteskadegjørere fra aktuelle områder. Tiltak som hindrer spredning ved eventuell forekomst av planteskadegjørere i anleggsfasen, må identifiseres og fastsettes.

Informasjon om denne tematikken finnes på:

https://www.mattilsynet.no/planter_og_dyrking/planteskadegjorere/floghavre/risiko_for_spredning_av_planteskadegjorere_og_floghavre_i_forbindelse_med_anleggsarbeid.22145

Med hilsen

Nina Vehus
Avdelingssjef
Mattilsynet, Region Sør og Vest
Avdeling Agder

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*